

MEDNARODNA DELAVNICA O MONITORINGU ONESNAŽIL V ROPARSKIH PTICAH

// Al Vrezec

Septembra 2019 smo v Sloveniji gostili pomembno mednarodno ornitološko delavnico evropskega COST-projekta ERBFacility (European Raptor Biomonitoring Facility ali Evropski instrument biomonitoringa roparskih ptic, torej ujed, sov in sokolov). Cilj akcije je povezovalje kapacitet biomonitoringa okoljskih onesnažil prek roparskih ptic s povezovanjem laboratorijev, zbirk vzorcev (zlasti muzejev) in shem monitoringa roparskih ptic. Delavnica, ki je potekala v Informacijskem središču Triglavskega narodnega parka v idilični Trenti, je bila namenjena vzpostavljanju zmogljivosti monitoringa onesnažil v roparskih pticah na ravni Evrope. Organizator delavnice je bil Nacionalni inštitut za biologijo, glavna vsebinska vodja pa dr. Chris Wernham iz BTO Scotland (British Trust of Ornithology) iz Velike Britanije. Delavnice so se udeležili predstavniki iz 14 evropskih držav, od terenskih ornitologov, muzejskih kustosov do laboratorijskih analitikov.

V okviru COST ERBF pripravljajo panevropsko študijo izbranih onesnažil tudi pri **LESNI SOVI** (*Strix aluco*).

foto: **Matej Vranič**

VKLJUČEVANJE STROKOVNJAKOV IN PROSTOVOLJCEV

V prvem delu delavnice smo se ukvarjali s pregledom obstoječih zmogljivosti za zbiranje vzorcev roparskih ptic v Evropi in z njimi povezanimi ključnimi podatki, kot so na primer populacijski trendi in demografski podatki, ter pregledali obstoječe zmogljivosti in veščine za usposabljanje na teh področjih. S tem je tesno povezano delo obročkvalcev ptic, kar sta posebej poudarila aktualni podpredsednik zveze EURING, Rob Robinson iz Velike Britanije, in eden vodilnih obročkvalcev ujed in sov v Evropi, Pertti Saurola s Finske. Rui Lourenço s Portugalske je v ospredje postavil vrsto omejitev in pomanjkljivosti, ki na evropskem nivoju omejujejo razvoj panevropskega monitoringa ujed, sov in sokolov ter onesnažil v njihovih tkivih po Evropi. V ta namen se v okviru COST ERBF pripravljajo panevropska študija izbranih onesnažil pri dveh v Evropi splošno razširjenih vrstah roparskih ptic, lesne sove (*Strix aluco*) in kanje (*Buteo buteo*). S to študijo bi pokazali izvedljivost takšnega široko-prostorskega monitoringa v Evropi z vključevanjem strokovnjakov in prostovoljcev z različnih strokovnih področij. Za podporo študiji smo v okviru delavnice pripravili podlage za potrebne priročnike in navodila za zbiranje vzorcev in ključnih razlagalnih podatkov na terenu, posebej za obe ciljni vrsti. Kot posebno skupino smo obravnavali še jastrebe, ki so po svetu, vključno z Evropo, pod velikim pritiskom zaradi različnih zdravil in strupov, razpravo pa je vodil Jovan Andevski iz

Združenja za varstvo jastreb (Vulture Conservation Foundation). Za opravljanje široko-prostorskih študij pa je nujno sodelovanje prostovoljcev, torej ljubiteljske znanosti, pri čemer je treba ustrezno izobraziti prostovoljce in jim ponuditi dobro podporo za kvalitetno delo na terenu. Pri tem so se izkazale izkušnje Slovenije in DOPPS-a kot primer dobre prakse na področju dela s prostovoljci za vso Evropo, kar je predstavil Damijan Denac.

NACIONALNI AMBASADORJI

Zadnji del delavnice je bil namenjen komuniciranju z javnostjo in z zainteresiranimi sodelavci, kar je bil predmet predstavitve COST ERBF-komunikatorja Madisa Levitisa iz Estonije. Za namene panevropske študije bodo za vsako državo določeni nacionalni ambasadorji, ki bodo koordinirali zbiranje vzorcev in ključnih razlagalnih podatkov na državnem nivoju. Študija bo postregla s prvimi podatki o razširjenosti nekaterih onesnažil, kot so težke kovine in organokloridi, v populacijah ujed in sov po Evropi, kar bo rabilo varstvu njihovih populacij kakor tudi varovanju zdravja ljudi. Navsezadnje so ujede in sove na vrhu prehranjevalne verige, tako kakor ljudje, in pokažejo relevantne vplive onesnaženosti okolja neposredno tudi za nas same.

V okviru delavnice je bil posnet tudi predstavitveni video COST ERBFacility projekta, ki bo kmalu dostopen tudi na spletni strani <https://erbfacility.eu/>. Vsi udeleženci so bili očarani nad naravo v Sloveniji, kjer so si poleg visokogorskega Mangrta s skalnim plezalčkom (*Tichodroma muraria*) in prostranih kočevskih gozdov s kozačo (*Strix uralensis*) ogledali tudi Naravni rezervat Škocjanski zatok z malo tukalico (*Porzana parva*). Udeleženci niso skrivali navdušenja; Slovenija s svojo naravo še vedno prepriča še tako zahtevne strokovnjake in ornitologe.

Udeleženci mednarodne ornitološke delavnice evropskega COST projekta ERBFacility v Trenti

foto: Chris Wernham

Včlani se

v Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

foto: Dare Fekonja

Skupaj za ptice in ljudi!

S tem boš:

- postal(a) del društva, ki trenutno z več kot 1000 člani rešuje največje naravovarstvene probleme in aktivno prispeva k veljavi varstva narave v naši družbi,
- dobil(a) obilo priložnosti za sodelovanje na različnih delavnicah in pri prostovoljnem naravovarstvenem delu,
- lahko postal aktiven član regionalnih ali Mladinske sekcije in se udeleževal ornitoloških taborov in srečanj za mlade,
- se lahko udeleževal(a) mesečnih predavanj o pticah in naravovarstvu in vodenih izletov po Sloveniji in tujini,
- prejemal(a) poljudno revijo Svet ptic (4x letno) in po želji strokovno ornitološko revijo Acrocephalus.

Informacije dobiš na:

DOPPS, Tržaška c. 2, 1000 Ljubljana, T 01 426 58 75
dopps@dopps.si
www.ptice.si